EVROPSKÁ KOMISE
GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ PRO HOSPODÁŘSKOU SOUTĚŽ

Brusel 10. února 2021
REV1 – nahrazuje oznámení ze dne 18. ledna 2021

OZNÁMENÍ ZÚČASTNĚNÝM STRANÁM

VYSTOUPENÍ SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ Z UNIE A PRÁVNÍ PŘEDPISY EU TÝKAJÍCÍ SE STÁTNÍ PODPORY

Dne 1. února 2020 vystoupilo Spojené království z Evropské unie a stalo se „třetí zemí“[1]. Dohoda o vystoupení[2] stanovila přechodné období, které skončilo dnem 31. prosince 2020. Dohoda o vystoupení také v některých případech stanovila ustanovení o rozluce na konci přechodného období.

Všechny zúčastněné strany se upozorňují na právní stav platný od konce přechodného období (část A níže). V tomto oznámení jsou rovněž vysvětlena pravidla, která se po skončení přechodného období použijí na Severní Irsko (část B níže).

A. PRÁVNÍ STAV OD KONCE PŘECHODNÉHO OBDOBÍ

1. ŘÍZENÍ O STÁTNÍ PODPOŘE

Od konce přechodného období se na veškerou státní podporu poskytnutou Spojeným královstvím od daného data přestane uplatňovat kontrola státní podpory ze strany EU, ledaže by tato podpora měla vliv na obchod mezi Severním Irskem a Evropskou unií, na který se vztahuje Protokol o Irsku/Severním Irsku[3]. Evropská komise tudíž již nebude mít pravomoc vyšetřovat možná opatření státní podpory poskytnutá Spojeným královstvím po daném datu a rozhodovat o nich. V důsledku toho nebudou zúčastněné strany moci ohledně těchto opatření podávat Evropské komisi formální stížnosti.

Pokud jde o státní podporu poskytnutou Spojeným královstvím před koncem přechodného období, budou platit tato pravidla:

---

1 Třetí zemí se rozumí země, která není členem Evropské unie.

2 Dohoda o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. L 29, 31.1.2020, s. 7) (dále jen „dohoda o vystoupení“).

3 Další podrobnosti ohledně ustanovení o státní podpoře obsažených v Protokolu o Irsku/Severním Irsku viz část B tohoto oznámení.

Podle čl. 92 odst. 1 dohody o vystoupení zůstane Evropská komise i nadále příslušná k probíhajícím řízením[4] týkajícím se státní podpory poskytnuté Spojeným královstvím.

Podle čl. 93 odst. 1 dohody o vystoupení bude mít Evropská komise rovněž i nadále pravomoc k zahájení nových správních řízení o státní podpoře poskytnuté Spojeným královstvím před koncem přechodného období, pokud tato řízení budou zahájena do čtyř let od konce přechodného období.

Podle čl. 95 odst. 1 dohody o vystoupení jsou rozhodnutí Evropské komise v těchto případech pro Spojené království závazná a vymahatelná.

Kromě toho si Evropská komise ponechává právo v případě nedodržení těchto rozhodnutí předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie po období čtyř let od skončení přechodného období nebo od data dotčeného rozhodnutí podle toho, co nastane později[5]. Rozsudky Soudního dvora v těchto věcech zůstávají pro Spojené království závazné a vymahatelné.

V důsledku toho mohou zúčastněné strany prostřednictvím formálních stížností či jiným způsobem i nadále informovat Evropskou komisi o možné protiprávní státní podpoře poskytnuté Spojeným královstvím před koncem přechodného období. Patří sem případy, kdy je taková státní podpora proplacena nebo jinak vyplacena až v pozdější fázi, jestliže bylo zákonné právo obdržet podporu příjemci uděleno před koncem přechodného období.

2. HMOTNÁ PRAVIDLA V OBLASTI STÁTNÍ PODPORY

Některá kritéria slučitelnosti stanovená v pokynech Evropské komise pro státní podporu se ve výjimečných případech týkají spolupráce mezi členskými státy EU a/nebo určitého aspektu EU nebo EHP[6]. Po skončení přechodného období Spojené království již do těchto kritérií nebude započítáváno a členské státy to budou muset v případě veškeré nové podpory poskytnuté podle příslušných ustanovení řádně zohlednit.

Pokud jde o účinek na podniky, které mají prospěch ze stávajících režimů podpory, okamžitý účinek je patrný u některých zúčastněných stran v námořním odvětví. Z důvodu skončení přechodného období se plavidla registrovaná ve Spojeném království již nebudou považovat za plavidla „plující pod vlajkou EHP“. To může mít pro hospodářské subjekty tyto důsledky:

Hospodářské subjekty se mohou stát nezpůsobilými v rámci vnitrostátních režimů daně z tonáže, podle nichž musí zvýšit nebo alespoň zachovat určitý podíl svého loďstva plujícího pod vlajkou některého ze států EHP a/nebo splňovat minimální

[4] Pojem „probíhající řízení“ označuje řízení, kterým bylo před koncem přechodného období přiděleno interní číslo věci (viz čl. 92 odst. 3 písm. a) dohody o vystoupení).

[5] Viz čl. 87 odst. 1, resp. odst. 2 dohody o vystoupení.

[6] Některé nástroje například stanoví zvýšenou intenzitu podpory v případě přeshraniční spolupráce mezi členskými státy EU a/nebo se smluvními stranami EHP.

požadavky související s vlajkou EHP, včetně společností spravujících lodě, aby byly způsobilé (v příslušných případech)[7].

Hospodářské subjekty se mohou stát nezpůsobilými v rámci vnitrostátních režimů, které stanoví (částečnou) výjimku z nemzdových nákladů práce v případě zaměstnávání námořníků na plavidlech registrovaných v členském státě. Po skončení přechodného období nebudou námořníci na plavidlech registrovaných ve Spojeném království již pro tyto režimy způsobilí. Kromě toho nebudou v některých případech (např. námořníci pracující na palubách plavidel zajišťujících pravidelnou přepravu cestujících mezi přístavy v Unii) způsobilí ani státní příslušníci Spojeného království zaměstnaní jako námořníci na plavidlech registrovaných v některém členském státě[8].

Zúčastněným stranám v námořním odvětví se proto doporučuje ověřit svou situaci s ohledem na tyto změny.

B. PRAVIDLA PLATNÁ PRO PODPORU, KTERÁ MÁ VLIV NA OBCHOD MEZI SEVERNÍM IRSKEM A EVROPSKOU UNIÍ

Od konce přechodného období se používá Protokol o Irsku/Severním Irsku[9]. Tento protokol podléhá pravidelnému souhlasu zákonodárného shromáždění Severního Irska, přičemž počáteční období trvá čtyři roky po skončení přechodného období[10].

Protokol o Irsku/Severním Irsku stanoví použitelnost některých ustanovení práva EU rovněž na Spojené království a ve Spojeném království s ohledem na Severní Irsko.

Článek 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku stanoví, že *„na Spojené království se použijí ustanovení práva Unie uvedená v příloze 5 tohoto protokolu, mimo jiné s ohledem na opatření na podporu výroby zemědělských produktů a obchodu s nimi v Severním Irsku, pokud jde o opatření, která mají vliv na ten obchod mezi Severním Irskem a Unií, na který se vztahuje tento protokol“*[11].

To znamená, že pravidla státní podpory EU se i nadále použijí na členské státy EU, jakož i na Spojené království s ohledem na podporu, která má vliv na obchod mezi Severním Irskem a Evropskou unií, na který se vztahuje Protokol o Irsku/Severním Irsku. V této souvislosti protokol stanoví, že tato pravidla se použijí na obchod se zbožím a na velkoobchodní trh s elektřinou[12]. Pokud jde o tuto podporu, ponechá si pravomoc

---

7 Viz oddíl 3.1 sdělení Komise C(2004) 43 – Pokyny Společenství pro státní podporu v námořní dopravě (Úř. věst. C 13, 17.1.2004, s. 3) („pokyny pro námořní dopravu“).

8 Viz oddíl 3.2 pokynů pro námořní dopravu.

9 Článek 185 dohody o vystoupení.

10 Článek 18 Protokolu o Irsku/Severním Irsku.

11 Článek 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku.

12 Články 5 až 9 Protokolu o Irsku/Severním Irsku.

Evropská komise, jakož i Soudní dvůr Evropské unie a Tribunál Evropské unie (dále jen „soudy Unie“)[13].

Tento oddíl se bude nejprve zabývat oblastí působnosti článku 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku a na základě zásad vypracovaných soudy Unie vyjasní pojem vlivu na obchod. Oddíl 2 této části oznámení poskytne vysvětlení ohledně čl. 5 odst. 6 Protokolu o Irsku/Severním Irsku. Vysvětlení zde poskytnutá nemají být vyčerpávající. Jejich účelem je zejména podat soudům a orgánům poskytujícím podporu v členských státech EU a ve Spojeném království pokyny ohledně uplatňování pojmu „vliv na obchod“ mezi Severním Irskem a Unií.

1. ČLÁNEK 10 PROTOKOLU O IRSKU/SEVERNÍM IRSKU

Uplatňování článku 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku je omezeno na opatření, která mají vliv na ten obchod mezi Severním Irskem a Unií, na který se vztahuje Protokol o Irsku/Severním Irsku, tj. na obchod se zbožím a jednotný trh s elektřinou[14].

To však neznamená, že by musela být zvážena pouze opatření státní podpory, která se týkají výroby zboží a/nebo obchodu s ním (včetně zemědělských produktů a produktů rybolovu, viz níže) či jednotného trhu s elektřinou. Spíše to znamená, že veškerá veřejná podpora jakékoli hospodářské činnosti může spadat do oblasti působnosti článku 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku, pokud lze dojít k závěru, že tato veřejná podpora může mít vliv na příslušný obchod mezi Severním Irskem a Unií. Například veřejná podpora poskytovateli služeb, ať už se nachází kdekoli, jehož zákazníci jsou zapojeni do obchodu, na který se vztahuje Protokol o Irsku/Severním Irsku, může spadat do oblasti působnosti článku 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku.

Podle článku 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku navíc veškerá opatření na podporu výroby zemědělských produktů a produktů rybolovu a obchodu s nimi v Severním Irsku podléhají uplatňování pravidel státní podpory Unie, jež jsou uvedena v příloze 5 Protokolu o Irsku/Severním Irsku, pokud tato opatření mají vliv na příslušný obchod mezi Severním Irskem a Unií. Ustanovení čl. 10 odst. 2 Protokolu o Irsku/Severním Irsku zároveň stanoví výjimku z uplatňování práva Unie až do stanovené maximální celkové roční výše podpory za předpokladu, že stanovený minimální procentní podíl podpory, na niž se vztahuje výjimka, splňuje ustanovení přílohy 2 Dohody WTO o zemědělství. Uvedenou maximální výši a minimální procentní podíl stanovil smíšený výbor (Evropské unie a Spojeného království) rozhodnutím č. 5/2020 ze dne 17. prosince 2020[15]. Veškerá opatření

[13] Viz čl. 12 odst. 4 Protokolu o Irsku/Severním Irsku.

[14] Viz články 5 až 9 Protokolu o Irsku/Severním Irsku.

[15] Rozhodnutí Smíšeného výboru zřízeného Dohodou o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii č. 5/2020 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví počáteční maximální celková roční výše podpory, na niž se vztahuje výjimka, a počáteční minimální procentní podíl uvedený v čl. 10 odst. 2 Protokolu o Irsku/Severním Irsku k Dohodě o vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie a Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. L 443, 30.12.2020, s. 13).

přijatá na podporu výroby zemědělských produktů a produktů rybolovu a obchodu s nimi v Severním Irsku, která nespadají do oblasti působnosti výjimky a která mají vliv na příslušný obchod mezi Severním Irskem a Unií, spadají do oblasti působnosti čl. 10 odst. 1 Protokolu o Irsku/Severním Irsku.

Pro účely uplatňování článku 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku je pojem „vliv na obchod“ v uvedeném ustanovení nutno vykládat s ohledem na stejný pojem v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Dne 17. prosince 2020 zveřejnila EU ve smíšeném výboru zřízeném podle článku 164 dohody o vystoupení toto jednostranné prohlášení: *„Při uplatňování článku 107 SFEU na situace uvedené v čl. 10 odst. 1 protokolu bude Evropská komise brát náležitý ohled na skutečnost, že Severní Irsko je nedílnou součástí vnitřního trhu Spojeného království. Evropská unie zdůrazňuje, že vliv na obchod mezi Severním Irskem a Unií, na který se vztahuje tento protokol, v žádném případě nemůže být pouze hypotetický, předpokládaný nebo bez skutečné a přímé vazby na Severní Irsko. Musí být prokázáno, proč dané opatření může mít takový vliv na obchod mezi Severním Irskem a Unií, a to na základě skutečných předvídatelných účinků opatření.“* [16]

Toto prohlášení vyjasňuje oblast působnosti čl. 10 odst. 1 Protokolu o Irsku/Severním Irsku. Není jím však dotčen výklad pojmu „vliv na obchod“ soudy Unie, který bude vysvětlen níže.

V této souvislosti je třeba vzít na vědomí, že věta *„[...] nemůže být pouze hypotetický, předpokládaný nebo bez skutečné a přímé vazby na Severní Irsko“*, jakož i vysvětlení, že takové zjištění musí být *„na základě skutečných předvídatelných účinků opatření“*, blíže vymezuje předchozí formulaci *„vliv na obchod mezi Severním Irskem a Unií, na který se vztahuje tento protokol“*. Toto bližší vymezení je plně v souladu s judikaturou soudů Unie (viz níže), podle které nemůže být vliv na obchod pouze hypotetický nebo předpokládaný, ale musí být prokázán a musí se vztahovat na příslušný obchod, tj. v případě čl. 10 odst. 1 Protokolu o Irsku/Severním Irsku na obchod mezi Severním Irskem a Unií.

Prohlášení tudíž vyjasňuje, avšak nemění pojem „vliv na obchod“, jak je vykládán soudy Unie.

1.1. Pojem státní podpora

Aby bylo podle sdělení Evropské komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy[17] splněno kritérium „vlivu na obchod“, *„není třeba prokazovat skutečný dopad dotčené podpory na obchod (...), ale pouze to, zda daná podpora může tento obchod ovlivnit. Soudy Unie zejména konstatovaly, že „pokud podpora poskytnutá členským státem posiluje zejména postavení*

[16] https://ec.europa.eu/info/publications/unilateral-declarations-eu-and-uk-application-unions-state-aid-rules-under-article-10-ie-ni-protocol_en.

[17] Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „sdělení o pojmu státní podpora“) (Úř. věst. C 262, 19.7.2016, s. 1).

určitých podniků oproti jiným konkurenčním podnikům v rámci obchodu uvnitř [Unie], je třeba mít za to, že tento obchod je podporou ovlivněn"[18].

Judikatura tudíž vytváří právní domněnku, že vliv na obchod existuje, jakmile finanční podpora ze státních zdrojů posiluje postavení jednoho podniku ve srovnání s jinými podniky na trhu, na němž se obchoduje[19]. Alternativně existuje vliv na obchod v případě, kdy si lze alespoň představit, že příjemce podpory konkuruje s hospodářskými subjekty usazenými v jiných členských státech. Soudy uvádějí, že *„podpora narušuje hospodářskou soutěž, neboť posiluje finanční postavení a příležitosti oprávněných podniků oproti jejich konkurentům, kteří nejsou příjemci podpory. Jestliže se tak děje v rámci obchodu uvnitř [Unie], je tento obchod danou podporou dotčen"*[20].

Podpora může také mít vliv na obchod v rámci Unie, i když podnik přijímající podporu vyváží téměř veškerou svou produkci mimo Unii[21]. Je to z toho důvodu, že by to podniku přijímajícímu podporu poskytovalo konkurenční výhodu ve srovnání s jinými podniky v Unii. Soud kromě toho vyjasnil, že s výjimkou situací, na něž se vztahují pravidla *de minimis*, nemusí vliv na trh splňovat žádný test významnosti[22]. Tím je řečeno, že i velmi malý, nebo dokonce pouze možný vliv na obchod je dostačující[23]. Vliv na obchod však nemůže být pouze hypotetický nebo předpokládaný, ale musí být prokázán[24]. To z oblasti působnosti pravidel státní podpory vylučuje například opatření s čistě místním dopadem[25]. A konečně skutečnost, že podpora je poskytnuta všem hospodářským subjektům v daném hospodářském odvětví, nevylučuje vliv na obchod, neboť příjemcům by například byly nahrazeny náklady, kterým by jinak museli čelit.

1.2. Pojem „vliv na obchod" mezi Severním Irskem a Unií

Aby měla podpora vliv na obchod mezi Severním Irskem a Unií, nemusí se příjemce nutně nacházet v členských státech EU nebo v Severním Irsku, ani nemusí být nutně přímo zapojen do obchodu mezi Severním Irskem a Unií.

---

18 Sdělení o pojmu státní podpora, bod 190 (poznámky pod čarou nejsou uvedeny).

19 Rozsudek ve věci Philip Morris v. Komise, C-730/79, ECLI:EU:C:1980:209, bod 11.

20 Rozsudek ve věci Itálie v. Komise, C-310/99, ECLI:EU:C:2002:143; rozsudek ve věci Portovesme v. Komise, T-291/11, ECLI:EU:T:2014:896 a rozsudek ve věci Eurallumina v. Komise, T-308/11, ECLI:EU:T:2014:894.

21 Rozsudek ve věci Belgie v. Komise („Tubemeuse"), C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125.

22 Rozsudek ve věci CETM v. Komise, T-55/99, ECLI:EU:T:2000:223, bod 86. *„Shrnutí bod 6"*.

23 Rozsudek ve věci Eventech, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9; rozsudek ve věci Achema a další, C-706/17, ECLI:EU:C:2019:407; rozsudek ve věci Azienda Napoletana Mobilità, C-659/17, ECLI:EU:C:2019:633; rozsudek ve věci a&o hostel and hotel Berlin v. Komise, T-578/17, ECLI:EU:T:2019:437.

24 Rozsudek ve věci Marinvest a Porting v. Komise, T-728/17, ECLI:EU:T:2019:325, bod 81.

25 Sdělení o pojmu státní podpora, bod 196.

Jakákoli podpora poskytnutá podniku členskými státy nebo Spojeným královstvím spíše může mít vliv na obchod mezi Severním Irskem a Unií, pokud ovlivňuje možnosti podniků nacházejících se na druhém trhu zapojit se do takového obchodu nebo pokud posiluje schopnost příjemce vstoupit na trh Unie či na trh Severního Irska, pokud by si tak přál[26]. Podpora poskytnutá Spojeným královstvím podnikům, které se nenacházejí v Severním Irsku, může tedy rovněž spadat do působnosti článku 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku, jestliže lze prokázat možnost vlivu na příslušný obchod mezi Severním Irskem a Unií. Tak tomu může být zejména, pokud podnik působí v Severním Irsku či s ním obchoduje, neboť podpora může omezit možnosti konkurentů z Unie působit na uvedeném trhu.

Jako příklady k objasnění výše uvedeného poslouží tato opatření, která by byla pravděpodobně považována za opatření mající vliv na obchod mezi Severním Irskem a Unií:

- daňový režim poskytující přímou či nepřímou výhodu jakémukoli podniku obchodujícímu se Severním Irskem,
- pobídky odvětví finančních služeb, které by umožnily výrobcům nebo elektrárenským společnostem zapojeným do obchodu mezi Severním Irskem a Unií přístup k levnějším úvěrům, čímž by získaly výhodu nad svými obchodními partnery,
- podpora výrobci v obtížích, jestliže je jeho zboží k dispozici na prodej v Severním Irsku.

2. USTANOVENÍ ČL. 5 ODST. 6 PROTOKOLU O IRSKU/SEVERNÍM IRSKU

Ustanovení čl. 5 odst. 6 Protokolu o Irsku/Severním Irsku vymezuje zvláštní opatření ve vztahu k Protokolu o Irsku/Severním Irsku[27]. Pokud tato opatření mají vliv na příslušný obchod mezi Severním Irskem a Unií (tj. obchod se zbožím a velkoobchod s elektřinou), podléhají ustanovením článku 10 Protokolu o Irsku/Severním Irsku týkajícím se státní podpory.

V důsledku toho bude Spojené království moci prominout celní dluh nebo proplatit náhradu obchodníkům, jak stanoví čl. 5 odst. 6 Protokolu o Irsku/Severním Irsku, avšak pouze v souladu s pravidly státní podpory EU. Za tímto účelem by náhrady převyšující částku 200 000 EUR za období tří let (tj. přesahující prahovou hodnotu *de minimis*) podléhaly oznámení Evropské komisi, ledaže se uplatní výjimka.

Při posuzování slučitelnosti takových opatření podpory Evropská komise v příslušných případech zohlední okolnosti v Severním Irsku. [28]

---

26 Rozsudek ve spojených věcech Libert a další, C-197/11 a 203/11, ECLI:EU:C:2013:288.

27 Jedná se o proplácení cel Spojeným královstvím za zboží přivážené do Severního Irska, prominutí (Spojeným královstvím) celního dluhu vzniklého u zboží přiváženého do Severního Irska, stanovení podmínek (Spojeným královstvím), za nichž má být navráceno clo za zboží, „u něhož lze prokázat, že nevstoupilo do Unie“, a „poskytování náhrady podnikům za účelem vyrovnání dopadů“ použití těchto ustanovení (Spojeným královstvím).

28 Ustanovení čl. 5 odst. 6 Protokolu o Irsku/Severním Irsku.

Obecné informace o právních předpisech Unie týkajících se státní podpory naleznete na internetových stránkách Komise věnovaných pravidlům EU pro státní podporu (https://ec.europa.eu/competition/state_aid/overview/index_en.html). Obsah těchto stránek bude v případě potřeby dále aktualizován.

Evropská komise
Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž